

Νίκος Μαστροπαύλος

εφημερίδα Ποντίκι 2008

Αγαπητοί φίλοι σας καλοσορίζουμε και σας ευχαριστούμε που τιμάτε με την παρουσία σας την Πινακοθήκη του Δήμου Αθηναίων και το Κέντρο Χαρακτικής Αθηνών σ' αυτή την εκδήλωση. Ο Pino Randolfini κι εγώ ευχαριστούμε πολύ ,για την θερμή ανταπόκριση στο κάλεσμά μας τους φίλους και συνεργάτες καλλιτέχνες **Θόδωρο, Χρόνη Μπότσογλου & Αλέκο Φασιανό** καθώς και τους θεωρητικούς μας **Νέλλη Κυριαζή, Ειρήνη Οράτη και Δημήτρη Παυλόπουλο**.

Σε λίγες μέρες ολοκληρώνεται η περίοδος που η έκθεση φιλοξενείται στην Πινακοθήκη. Πρέπει να πούμε ότι η συνεργασία με τη διεύθυνση αλλά και όλο το σώμα του προσωπικού και των συνεργατών της πινακοθήκης ήταν περισσότερο απο ευτυχής και τους ευχαριστούμε θερμά γι αυτό. Είχαμε μια θερμή ανταπόκριση απο τον κόσμο ,τα σχολεία και απο το τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Έτσι σε συνεργασία με τον Πολιτισμικό Οργανισμό και την Πινακοθήκη του Δήμου Αθηναίων η έκθεση έχει πρόθεση να ταξιδέψει. Ο πρώτος σταθμός της θα είναι η Κέρκυρα, στην Πινακοθήκη του Δήμου, τον Αύγουστο και Σεπτέμβριο αυτής της χρονιάς. Αν όλα πάνε καλά έπεται η συνέχεια!

Υπήρξε πολύ καλή ανταπόκριση και στην προσφορά των έργων που οι καλλιτέχνες σε συνεργασία με το Κέντρο Χαρακτικής Αθηνών σχεδίασαν & χάραξαν αποκλειστικά για το σύλλογο καρκινοπαθών ΚΕΦΙ . Τα χαρακτηριστικά θα εκτίθενται μέχρι το τέλος της έκθεσης στο ισόγειο στην είσοδο της Πινακοθήκης σε ιδιαίτερα χαμηλή τιμή.

Σήμερα βρεθήκαμε εδώ μαζί καλλιτέχνες και θεωρητικοί της τέχνης να μιλήσουμε για χαρακτική. Μας φάνηκε σωστό – εφ' όσον πολλά απο τα θέματα της χαρακτικής εξετάστηκαν και συζητήθηκαν εκτενώς στο πρόσφατο συνέδριο για τη Χαρακτική που οργάνωσε το εικαστικό επιμελητήριο - να επικεντρωθούμε σ' ένα θέμα που στάθηκε κι ένα απο τα σημαντικά ζητούμενα του εργαστηρίου του Κέντρου Χαρακτικής όλα αυτά

τα χρόνια : **Παράλληλα με τη σύμπλευσή του με εικαστικούς που δουλεύουν αποκλειστικά με χαρακτηριστικά μέσα να γνωρίσει τη χαρακτηριστική και σε εικαστικούς που δεν που δεν είχαν αυτή την ευκαιρία γιατί καθώς όλοι μας γνωρίζουμε η χαρακτική εκτός απο τεχνογνωσία, χρήζει μιας τεχνικής υποδομής που δεν διαθέτουν όλοι.**

Θα ταξιδέψουμε για λίγο στα πρώτα χρόνια ζωής του εργαστηρίου μας.

Με τον ερχομό μας στην Ελλάδα -1977- συνειδητοποιήσαμε ότι η διείσδυση στο χώρο της χαρακτικής ήταν ιδιαίτερα δυσχερής. Στο εμπόριο δεν εύρισκες τα υλικά που χρειαζόσουν. Τα χαρτιά για τύπωμα έπρεπε νάρθουν μετα απο ειδική παραγγελία –σε μεγάλες ποσότητες. Αναγκαζόμασταν να φέρνουμε μελάνια ,χαρτιά και εργαλεία κάθε φορά ταξιδεύοντας στην Ιταλία.

Διαπιστώναμε ότι στο σύνολό τους, με ελάχιστες εξαιρέσεις, οι εικαστικοί καλλιτέχνες δεν ήξεραν να χαράσσουν. Σε αντίθεση με ότι συνέβαινε στην υπόλοιπη Ευρώπη, **στη Σχολή Καλών Τεχνών η χαρακτική απευθυνόταν μόνο στους χαράκτες**. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να περιορίζει την εμβέλειά της στο χώρο της τέχνης και να δυσχεραίνει την ανανέωσή της με νέο αίμα έτσι ώστε να προκύπτουν νέες προτάσεις.

Οι ζωγράφοι κι οι γλύπτες αγνοούσαν παντελώς το τί σημαίνει χάραξη, τι σημαίνει τύπωμα σε χαρτί. Έτσι τα χαρακτηριστικά έργα δεν προτεινόταν ποτέ στις μεγάλες ελληνικές και διεθνείς εικαστικές διοργανώσεις παρά αποκλειστικά και μόνον σε εκθέσεις χαρακτικής. Η χαρακτική φάνταζε αποχωρισμένη απο την υπόλοιπη ελληνική εικαστική δραστηριότητα με αποτέλεσμα να αναγκάζεται να συρρικνώνεται σε μια συντεχνιακή ατμόσφαιρα μόνο για μνημένους. Αρκετοί γνωστοί καλλιτέχνες που διδάχτηκαν τη χαρακτική την παραμερισαν κι ασχολήθηκαν με τη ζωγραφική, τη γλυπτική ή εικαστικές εγκαταστάσεις κερδίζοντας

έτσι το χώρο που τους ανήκε.

Οι περισσότεροι χαρακτές στα τέλη της δεκαετίας του 70 χάραζαν και τύπωναν ξύλο με πολύ ενδιαφέροντα αποτελέσματα. Ένα μικρό ποσοστό καλλιτεχνών δούλευαν τη λιθογραφία σε πέτρα, και την πρωτότυπη μεταξοτυπία. Η πλειοψηφία τους είχε μετεκπαιδευτεί σε ευρωπαϊκές σχολές τέχνης.

Τη χαλκογραφία, χαραγμένη σε χαλκό ή σε ψευδάργυρο, συνέχιζαν να την δουλεύουν λίγοι χαρακτές. Οι περισσότεροι, μαθητές του Κεφαλληνού, με ελάχιστες εξαιρέσεις, την είχαν αφήσει στην άκρη δουλεύοντας περισσότερο το ξύλο ή επρόκειτο για καλλιτέχνες που έφταναν από σχολές της Ευρώπης- Ιταλία, Γερμανία, Γαλλία. Παρατηρούσαμε επίσης ότι οι τεχνικές της χαλκογραφίας που χρησιμοποιούνταν -ως επί το πλείστον, μέχρι τότε - ήταν οι βασικές (οξυγραφία, καλέμι, τονική οξυγραφία).

Το 1977 με το Κέντρο Χαρακτικής Αθηνών ανοίγουμε τις πόρτες του σε όλους εικαστικούς καλλιτέχνες, όχι μόνο στους χαρακτές, κρατώντας μια στάση σεβασμού σε ό,τι μας δίδαξαν οι παραδοσιακές τεχνικές αλλά συγχρόνως σε μια εκφραστική ελευθερία χωρίς όρια έτσι ώστε κάθε έργο που προκύπτει να μὴν εγκλωβίζεται στα δίχτυα των τεχνικών διαδικασιών αλλά να υποστηρίζεται από αυτές. Ξεκινάμε με προτάσεις που στη διαδρομή τους αποδείχτηκαν εξαιρετικά αποτελεσματικές για το προχώρημα της χαρακτικής στην Ελλάδα :

- Καλούμε στο εργαστήριο να δούν και να μάθουν τη χαρακτική διαδικασία όχι μόνο καλλιτέχνες αλλά και θεωρητικούς της τέχνης, φιλότεχνους και απλά, ανθρώπους που ενδιαφέρονται να μάθουν. Ξεκινάμε με σειρά σεμιναρίων για τις τεχνικές της χαρακτικής.

- Διοργανώνουμε εκθέσεις με τα έργα των καλλιτεχνών που συνεργάζονταν μαζί μας, μέσα και έξω από την Ελλάδα για να γνωστοποιούμε όλο και περισσότερο την ποιότητα που η χαρακτική μπορεί να προσφέρει.

- Προτείνουμε τεχνικές που δίνουν προβάδισμα στον αυθορμητισμό και την αμεσότητα σχεδίασης των έργων πάνω στη χαρακτηριστική μήτρα.

- Προτείνουμε εναλλακτικά υλικά - φορείς του χαρακτηριστικού σχεδίου: πλαστικές επιφάνειες, άλλα είδη μετάλλων, κόλλες, χαρτόνια, ακρυλικά φύλλα (πλεξιγκλάς), ύλες αναδιπλούμενες, κομμένες πλάκες, υλικά που τυπώνονται αυτούσια στο χαρτί, ανακυκλωμένα υλικά κ.ά.

- Σημαντικός παράγοντας στην εξέλιξη της χαρακτηριστικής έκφρασης αποτέλεσε η εκτύπωση σε μεγάλες επιφάνειες με τη σχεδίαση και παραγγελία ενός πιεστηρίου που τύπωνε, με ευχέρεια μήτρες 200X100 εκ. Σήμερα αυτό που έγινε πιά σχεδόν κεκτημένο, το 1980 αποτελούσε ρηξικέλευθη πρόταση. Τα χαρακτηριστικά έργα δεν ήταν πιά αναγκασμένα να παρουσιάζονται σε περιορισμένες διαστάσεις. Μπορούσαν να ξεδιπλώνονται σε χαρτιά ή υφάσματα και να διεκδικούν το χώρο.

- Το Κέντρο Χαρακτικής Αθηνών πρότεινε τη χαρακτική σε διάλογο με τη ζωγραφική και τη γλυπτική. Τυπώματα με επιζωγραφίσεις ή με αναγλυφότητες που ζωντανεύουν την επιφάνεια των χαρτιών ή τυπώματα πάνω σε ζωγραφιμένες επιφάνειες. Χαλκογραφίες μεταξοτυπίες, ή ξυλογραφίες τυπωμένες στο ίδιο χαρτί. Μια πανδεσία από ιδέες και εφαρμογές που έδωσαν τη δυνατότητα στην ελεύθερη έκφραση με χαρακτηριστικά μέσα.

Τα παραδοσιακά υλικά και εργαλεία στα χέρια ορισμένων εικαστικών που για πρώτη φορά δοκίμαζαν τους «χαρακτικούς δρόμους» αποκτούσαν φτερά!.. Συγχρόνως νέα υλικά και μέσα έλυσαν προβλήματα που κρατούσαν τη χαρακτική σε εφεδρεία.

Αυτή τη στιγμή η χαρακτική ξεδιπλώνει το δυναμικό της σε μεγάλη έκταση και διεκδικεί αυτά που της αξίζουν. Το Κέντρο Χαρακτικής Αθηνών από τη γέννησή του είχε ονειρευτεί και δούλεψε με επιμονή για να πραγματοποιηθεί αυτό το όραμα.